

Human IT

Tidskrift för studier av IT
ur ett humanvetenskapligt perspektiv

Dublin Core i Sverige en minsta gemensam nämnare eller...?

av [Sten Hedberg](#)

Innehåll

[1. Kärnans "fält"](#)

[2. Utveckling](#)

[3. XML](#)

[4. Inbäddad eller extern metadata](#)

[5. Dublin Core i Sverige](#)

[6. Målgrupp och generalitet](#)

[7. Nationell organisation och nivå](#)

Den mycket snabba utvecklingen av publicering på webben har medfört att bibliotek och bibliograferande instanser fått ett nytt material att ta hand om, ett där

- dokumenten är talrika, av mycket varierande status, flyttbara och flyktiga
- det inte finns något fysiskt bestånd att ta hänsyn till
- en användare kan skaffa sig privat direkt tillgång till påträffade dokument

Traditionella biblioteksmetoder är här helt otillräckliga. Om vi tidigare på objektiva, fysiska grunder valt ut några tiotal procent av utgivna publikationer för redovisning i kataloger står vi nu inför att hitta den enstaka promille av nyutgivningen på webben som är värd att beakta på det sättet.

Det finns egentligen bara en som kan avgöra när ett på Internet utlagt dokument är

färdigt och vilken spridning det är avsett för, två mycket viktiga faktorer i urvalet av vad som bör katalogiseras. Det är den eller de som har skapat dokumentet, "upphovsmannen". Det ledet bör alltså engageras i processen. Där har till yttermera visso hela produktionen stöd av datorprogram och distribuerade tjänster, som även borde erbjudas (i form av formulär m m) som katalogiseringshjälp inom eller mycket nära de program som stödjer den normala utformningen av ett textdokument på Internet.

I den hanteringen är dock bibliotekens mycket detaljerade regelverk ett stort hinder. Som ett nytt verktyg skapades 1995 vid ett möte mellan bibliotekarier och Internet-expertter i Dublin, Ohio, USA, där OCLC Inc. har sitt centrum, en ny definition av en minipost utifrån följande krav:

- Informationen skall vara tillräcklig för återsökning och identifikation
- Katalogposten skall kunna skapas av resursens upphovsman utan medverkan av bibliotekarie och med en teknik som stämmer med författarens eget arbetsflöde
- Överensstämmelse med bibliotekskatalogiseringen eftersträvas i möjligaste mån men är inget prioriterat mål.

Resultatet blev ett metadataformat som numera går under namnet "**Dublin Core**" eller **DC** – "Miniposten från Dublin, Ohio". Det anger i dag 15 olika fält som får etiketter av HTML-struktur, och det finns ett antal lätt tillgängliga formulär på Internet som hjälper författaren att formulera fältinnehållet och sedan lägga in katalogposten i resursens formatinformation.

Den särskilda märkningen av metadatainformationen gör sedan att söktjänster kan hitta dessa katalogposter och därefter har möjlighet att indexera eller hantera dessa resurser på ett annat sätt än övriga webb-resurser.

Dublin Core har på några få år fått en beaktansvärd spridning. Sju internationella konferenser har hållits 1995-1999 kring tillämpningar av formatet, och minst ett hundratal projekt tillämpar metoden, om än med olika detaljlösningar. Verksamheten har institutionaliserats i form av **DCMI** (*Dublin Core Metadata Initiative*, <http://www.oclc.org/oclc/research/projects/core/>) och utrustats med styrelse och arbetsgrupper för att bättre stödja löpande verksamhet.

Det förbises ofta att strukturen egentligen endast avser ett format eller ett system att beteckna eller benämna viktiga informationselement, medan ingenting eller mycket litet sägs om hur innehållet i fälten skall redigeras i förhållande till hur det ser ut på resursen. Om DC-fälten alltså motsvarar fälten i *US-MARC*, så saknas alltså hittills en internationellt vedertagen motsvarighet till *Anglo-American Cataloguing Rules (AACR)* i form av inmatningsregler. Eftersom den egentliga utvecklingen skett nära bibliotek och liknande instanser har dock i praktiken respektive nationella katalogiseringsregler varit vägledande när tjänsten (inklusive ett hjälpformulär) etablerats som en service till författare och utgivare inom ett område (geografiskt och/eller ämnesmässigt). De databaser som de olika projekten driver och som tar emot metadata-posterna har sökfunktioner som passar till dessa inmatningsregler.

Inom ett område är utnyttjandet av Dublin Core hittills förvånansvärt dåligt, nämligen hos de stora söktjänsterna. Man kunde vänta sig att dessa skulle välkomna att vissa resurser var försedda med formaliserad information och lyfta fram denna i sin indexering, men i huvudsak har detta inte skett. Så småningom har vissa tjänster i alla fall börjat ta med metadata i det av resurserna som överhuvud indexeras, medan varje ord i rubriker, löptext (särskilt en sammanfattning) och författarinformation fortfarande är det viktigaste området för de flesta.

Detaljer i denna användning, sådan den tedde sig i olika länder under november 1998 – januari 1999, skildras i *Hedberg 1999*. Djupare och aktuella information om ett enstaka projekt finner man i *Berggren & Brümmer 1999*. I en lättläst framställning får man där en utförlig, klar och instruktiv bild av projektet **EULER**, en DC-baserad söktjänst för matematiska publikationer, som drivs som ett utvecklingsprojekt med EU-stöd 1998-2000.

([Åter](#) till början av artikeln)

1. "Kärnans" fält

DC-formatets ursprungliga indelning är 15 fält, inriktade på olika aspekter och egenskaper. Detta är den egentliga "kärnan", *DC 1.0* eller *unqualified DublinCore*:

Innehåll: titel, ämne (2 fält), sammanfattning, språk, förhållande till andra resurser (2 fält)

DC.Title : huvudtitel, undertitel m fl titlar

DC.Subject : ämnesuppgifter som nyckelord eller i kodform

DC.Description : en fri beskrivning av resursen

DC.Source : uppgift om tidigare utgivning i annan form

DC.Language : uppgift om resursens språk

DC.Relation : uppgift om förhållande till andra resurser

DC.Coverage : geografisk eller kronologisk täckning

Upphov: upphovsman, utgivare, medarbetare, copyright-förhållanden

DC.Creator : namn på huvudansvarig upphovsman, "författare"

DC.Publisher : uppgift om utgivare, "förlag"

DC.Contributor : namn på medarbetare

DC.Rights : beskrivning av copyright-villkoren kring resursen

Identifikation, tid och teknik: datum, typ, format, resursidentitet

DC.Date : uppgift om tidpunkt för utgivning o dyl

DC.Type : uppgift om kategori av publikation : "hemsida"

DC.Format : uppgift om tekniskt format för resursen : "html"

DC.Identifier : resursens URL för fullständig visning

Med något enstaka undantag gäller:

- Inga fält är obligatoriska
- Alla fält får upprepas, antingen för att ange flera individer eller för att ange olika uppgifter om en individ.

Det är självklart att denna grova indelning har ett mycket begränsat värde. Trots visst motstånd har det därför utvecklats preciseringar inom fälten, främst av följande orsaker:

- När ett fält skall innehålla uppgift om en individ eller en presentation, vill man kunna precisera vilken grupp eller kategori individen tillhör.
- I anslutning till en individs namn vill man ange annan information om individen, som t ex en persons e-postadress.
- När innehållet i fältet följer en viss etablerad praxis bör det finnas utrymme att tala om vilken denna praxis är.

Det man då är på väg emot är en mer detaljrik variant, *qualified DublinCore*.

Det finns tre olika sätt att uttrycka preciseringar:

- Typbeteckning : Precisering av en kategori under rubriken och/eller en tillfogad uppgift med särskild innebörd.

Metod:

DC-namnet utökas med punkt och ett nytt namn, och denna process kan upprepas. Då det inte får förekomma blanksteg inom fältnamnet som helhet måste alla nya ord inledas med stor bokstav och skrivas direkt efter följande tecken:

Exempel: *DC.Creator.PersonalName*

DC.Creator.PersonalName.Email

Om flera individer skall anges och flera typ-fält behövs per individ måste i HTML de fält som avser samma individ komma intill varandra i en viss inbördes ordning.

- Scheme-tillägg : Precisering av en standard eller praxis som styr utformningen av fältets innehåll.

Metod:

Som ett särskilt element i DC-fältet anges *Scheme="< >"*

Saknas detta element är fältinnehållet avfattat på vanligt språk eller följer en för tjänsten definierad grundstandard.

Som länk till fältet kan fogas en hyperlänk till en dokumentation av praxis.

Exempel: *Name="DC.Subject" Scheme="UDC"*

- Språktillägg : Uppgift om vilket språk som det följande fält innehållet är skrivet på.

Som särskilt element i DC-fältet anges *Lang="<språkkod>"*.

([Åter](#) till början av artikeln)

2. Utveckling

Men formatet är inte färdigt. Det som just nu pågår är ett försök att standardisera även

dessa underindelningar vad avser deras beteckningar och innebörd, och då har man börjat med den semantiska frågan:

- Vilka underindelningar behöver man ha för de olika grundfälten?
- Exakt vad lägger man in i beteckningen för en viss underindelning?
- Vad skall då uttryckas med Type-tillägg resp. med Scheme-tillägg?

I början av nästa år är det förhoppningsvis dags att granska ett standardiserat DC-format med kvalifikatorer; en bra bit på väg mot detta mål kom arbetsgrupperna under den sjunde DC-konferensen i Frankfurt nu i oktober.

En viktig regel i detta arbete är den s.k. *dumb-down*-principen: Man skall kunna ta bort alla Type-tillägg i ett elementnamn utan att innehållet i fältet blir betydelselöst.

Ett par exempel:

Om man i en post har DC.Title "Metadata" och DC.Title.Alternative "Kataloginformation på Internet" så kan man med viss fantasi klara sig utan ledet *Alternative* i det andra fältnamnet. – Om man däremot skulle formatera 14. uppl av SAOL som DC.Title "Svenska akademiers ordlista" och DC.Title.Release "14 uppl" skulle det inte vara lätt att begripa innebörden om man strök *Release*. Utgåveuppgiften har av främst detta skäl i stället förts till DC.Description med underindelningen Release. Det fältet innehåller en beskrivning i fri text, och där måste man förutsättas kunna tolka och begripa DC.Description.Release "14 uppl" även utan ledet *Release*.

Som framgått redan av fältlistan och de anförda exemplen erkänns det att det gäller en minipost där ett antal uppgifter inte har någon klart utsagd plats fastän de mer eller mindre ofta är väsentliga för bedömningen av posten. De viktigaste av dessa är

- Utgåva
- Målgrupp
- serieuppgift / uppgift om titel och placering i tidskrift eller annan värdpublikation
- Uppgifter för autenticitetskontroll

Det finns tre metoder att lösa dessa och liknande problem:

1. Komma överens om en plats inom ett av de 15 fälten och eventuellt definiera en mera exakt beteckning med ett type-tillägg
2. Hänskjuta företeelsen till "lokal tillämpning" vilket innebär att de projekt som anser att beteckningen behövs får ta med det i sin verksamhet under en ny beteckning som dock inte får inledas med "DC": *BIBLINK.Edition*
3. Tillfoga ett nytt fält till de ursprungliga 15 fälten.

Av dessa metoder är den tredje i dag svartlistad. Formatet får inte bli större, räknat i kärnfält. Problemen med "utgåva" och "serieuppgift" kommer vad det verkar att lösas

genom precisering inom existerande fält, medan det för "målgrupp" fortfarande väger jämnt mellan den metoden och en modell som utnyttjar att uppgiften är av intresse främst för projekt kring pedagogiska resurser och läromedel. Denna "special interest group" skulle enligt diskussionen kunna fås att ena sig om en gemensam hantering utanför DC-repertoarens ram, alltså fiktivt *EDUC.TargetGroup* eller något däråt.

Denna typ av särskilda användargrupper formeras även för tjänster som

- Offentliga publikationer (*government information location services*)
- Bibliotek och bibliograferande instanser

([Åter](#) till början av artikeln)

3. XML

Men den största förändringen för arbetet med DC är ännu i mångt och mycket outforskad, nämligen vad som kan komma av övergången från HTML till SGML/XML som det förhärskande formatet för publicering på webben. Presentationer av XML och den särskilda beskrivningsmodell för bibliografiska (och liknande) poster, *Resource Description Format (RDF)*, som där utvecklats, visar en struktur där den egentliga katalogiseringen begränsas till vad som enbart gäller det aktuella dokumentet, medan all beskrivning av aktörer, ansvariga, samhörande resurser, ämnen etc. ersätts av länkar till andra beskrivningar. Detta gör det mycket lättare att hålla aktuell information om aktörerna, eftersom man får en sorts auktoritetsposter. Svårigheterna mot dagens teknik är huvudsakligen däri att XML ännu inte är särskilt spritt i producentledet.

De DC-fält där innehållet väsentligen skulle ersättas med länkinformation är då i första hand de fält som rymmer upphovsinformation, ämnesbegrepp och förhållandet till andra resurser. Där skulle DC-fältet inte behöva kunna ta emot mer än länken och en kod för funktion eller motsvarande.

Inom projektet CORC (*Cooperative Online Resource Catalog*, <http://www.oclc.org/oclc/research/projects/corc/index.htm>) vid OCLC kan en till XML råöversatt DC studeras, bredvid den HTML-orienterade, för samma resurser. Dock är att märka att dela den katalogiseringen egentligen går tillbaka på en USMARC-post och att systemet med auktoritetsposter inom XML/RDF inte är genomfört, varför jämförelsen är av begränsat värde.

([Åter](#) till början av artikeln)

4. Inbäddad eller extern metadata

Det har ibland antytts att DC-metadata naturligen eller helst bör fogas in i resursens egen typografiska märkning och där bildar en samlad enhet. Det är sant att det går att göra så i alla webb-publikationer som är av XML- eller HTML-struktur, men det går inte i .pdf-filer och andra grafiska filer (.jpeg m fl).

Tvärtom är det det naturliga att de tjänster som erbjuder sökning baserad på den

formaliserade struktur som DC-posten erbjuder bygger upp databaser av rena metadata-poster, lika fristående från resurserna själva som MARC-posterna är fria från de pappersdokument de vill beskriva. Med den modellen kan söktjänster etableras över alla typer av resurser eller dokument blandade, och de URL-er eller motsvarande identifikationer som posterna måste innehålla medger att den som söker lätt når eller lokaliserar de(n) intressanta resursen/erna oberoende av om det gäller en webbsur, en volym i ett bibliotek eller ett museiföremål.

Det finns en fördel med att baka in metadatan i resursen, om det går formatmässigt: Andra tjänster som i något skede når resursen kan dra nytta av den formaliserade informationen, alltså inte bara den tjänst som författaren själv först skickade in i metadata-posten till. När i en framtid de allmänna söktjänsterna lär sig utnyttja formaliserad metadata lite bättre kan dessa inbäddade poster bli mycket intressanta.

Vem producerar metadata?

Som framgått ovan klarar sig inte en metadata-bevakning av webbpubliceringen utan att producentledet medverkar (författare, utgivare, ...). Därmed är inte sagt att dessa kan lämnas ensamma, utan dagens aktörer på området, antingen man vill kalla dem nationalbibliografier eller ämnestjänster, måste finnas med och utföra sina bedömningar och kompletteringar av det som kommer ur tidigare led.

Ett särskilt problem erbjuder här tillämpningen av ämnessystemen. Specialister och etablerade forskare kan förväntas använda ämnessystem, i synnerhet om de själva använt samma system för att söka tidigare forskningsresultat m m. Det ter sig dock oundvikligt att lägga ned avsevärd möda på att utforma vägledningar och på att övervaka tillämpningen just beträffande de DC-fält som avser ämnet: det finns många parallella ämnessystem, möjligheten att gå mellan dem är begränsad, och idéerna om hur ämnesbeteckningarna används i sökning och om hur man kan lyfta fram just sitt eget dokument är legio.

Verktyg

Det som gör att man överhuvud kan våga tala om att producenterna skall medverka i katalogiseringen är de möjligheter webb-program ger att skapa interaktiva blanketter med länkar till instruktioner för varje steg i processen. Ett antal sådana DC-generatorer har utvecklats i olika miljöer, med i stort sett samma grundfunktionalitet: Blankettens egna ledtexter är på landets språk, likaså hjälptexterna, ett antal fält med begränsad vokabulär (DC.Type m fl) har försetts med listor över de godkända termerna, och informationen redigeras om till engelskspråkiga fältnamn m m. Det brukar finnas kommandon för att ange om man bara vill titta på posten, sända in den till en tjänst och/eller foga in den i sin publikation.

En översikt över ett antal sådana verktyg finns på <http://www.oclc.org/oclc/research/projects/core/tools/index.htm>. Svenska miljonätets verktyg förtjänar här ett hedersnämmande (kan studeras på <http://smn.viron.se/miljonat/dc-gen/dcgen.htm>).

En särskild plats intar de generatorer där hanteringen inleds med att man anger

adressen till en befintlig webb-resurs som då automatiskt analyseras och excerperas med hänsyn till befintlig metadata av generell natur eller i DC-format. Användaren får då ett förslag till post med ett antal grundläggande fält ifyllda som förslag, varefter arbetet kan fortsätta med övriga relevanta fält. Denna funktion kan byggas ut längre än vad som är fallet i dag (i t ex DC-DOT, <http://www.ukoln.ac.uk/metadata/dcdot/>) så att t ex även ett förslag till ämnesbeteckningar grundat på datorstödd innehållsanalys kan presenteras.

Verktygen bör ha som grundfunktion att redovisa resultatet i HTML eller XML/RDF. Fullt stöd för ren RDF med användande av alla på webben befintliga tjänster av typ Vcard (ett format för ett visitkort i maskinläsbar form, med utrymme för allehanda adresser och telefonnummer m m) osv har vi hittills inte sett utvecklat men de bör ligga inom den möjliga utvecklingen.

([Åter](#) till början av artikeln)

5. Dublin Core i Sverige

I Sverige är det främst tre projekt som i regelrätta projekt utnyttjar Dublin Core-metodiken:

- Svesök (<http://www.svesok.kb.se/index.html>)
- Safari (<http://safari.hsv.se/>)
- Svenska miljö nätet (<http://smn.environ.se/index.htm>)

Dessutom utgör Netlab vid universitetet i Lund ett kunskapscentrum kring svenska Internet-frågor och därifrån har tekniskt stöd lämnats till bl a Skolverkets länkskafferi.

Svesök, ett projekt inom Kungliga Bibliotekets avdelning för insamling och dokumentation, uppmanar upphovsmän att anmäla resurser via ett formulär och har dessutom ett nät av redaktörer inom det svenska biblioteksväsendet vilka skall registrera metadata för resurser som upphovsmännen inte anmält. Metadata-posterna samlas i en databas som är tillgänglig för sökning, och dit förs även maskinellt producerad metadata för de resurser som projektet Kulturarw³ samlar in från den svenska webben. Dessa poster får särskild märkning i träfflistor och andra presentationer. – I början av projektfasen hade detta projekt en stark slagsida åt behandling av egentliga hemsidor, alltså ingångssidor med presentationer av organisationer och verksamheter, men under senare tid har egentliga publikationer fått ökat utrymme.

Safari drivs inom Högskoleverket och var initialt en lokaliseringstjänst för information om forskning (institutioner, projekt m m) vid universitet och högskolor, därefter i en andra etapp utvidgad till att även avse publicerade forskningsresultat. Funktionen är starkt decentraliserad och vill genom enhetliga inmatningsprocesser skapa kompatibla lokala databaser vid de olika högskolorna, vilka sedan kan behandlas som en virtuell enhet. Den internationella aspekten är starkt beaktad, främst genom valet av det EU-baserade ämnessystemet CERIF.

Svenska miljönätet, en verksamhet inom Naturvårdsverket, är helt inriktat på ämnet *natur och miljö* i vid mening. Nätet består av ett stort antal organisationer (statliga, kommunala, enskilda) där utsedda redaktörer upprättar DC-poster avseende nya aktuella dokument, och dessa samlas in av en robot som uppdaterar databasen. Då ett stort antal institutioner inom högskolan är aktiva inom miljöfrågorna har Safari och Svesök skapat en gemensam DC-generator som även kan beakta kvarvarande skillnader mellan systemen (främst inom ämnesinformationen). Samma post kan så användas i båda systemen.

För användaren/sökaren erbjuder dessa tre tjänster en tämligen likartad bild, om än den tekniska layouten skiljer sig åt dem emellan. Det finns nämligen genomgående

- en enkel sökning, grundad på fri text
- en avancerad sökning, där DC-postens struktur tas tillvara
- en hierarkisk sökning av länklistemodell, grundad på det ämnessystem som valts som obligatorium och som kan kompletteras med fria ämnesord vilka i så fall beaktas i de andra sökmetoderna.

Ytterligare ett antal lokaliseringstjänster är tillgängliga i Sverige vid sidan om de universella (AltaVista etc.). De är dock samtliga länkkataloger, som i en viss struktur presenterar listor över resurser, och de arbetar inte med formell metadata. Kategorin kan exemplifieras av

- Kulturnätet (<http://www.kultur.nu/index.shtml>)
- Skoldatanätet (<http://www.skolverket.se/skolnet/om/index.html>)

([Åter](#) till början av artikeln)

6. Målgrupp och generalitet

För vilka sker nu hela detta utvecklingsarbete, och varför?

Ett av svaren ligger bakom beskrivningen för det EU-stödda projektet New Book Economy : den nya publiceringstekniken medger, och medför, förändringar i produktion och marknadsföring av publikationer, och metoder som fungerat utmärkt för pappersburen publicering kan inte utan vidare tillämpas även på den elektroniska. Ett typfall här är bibliografering och uppbyggnad av söktjänster, där gängse praxis (som ovan antytts) väl tillgodoser behov från en miljö där publikationerna är fysiska, konkreta objekt men där webb-dokumentet inte passar.

Idealet är naturligtvis att den, som söker efter resurser eller information av ett visst slag, i en och samma sökning skall finna alla relevanta resurser oberoende av deras fysiska form. Detta kan naturligtvis uppnås genom att databaser byggs upp tvärs över dessa gränser, men det finns numera andra metoder som är mindre kostsamma.

Som amerikansk standard Z39.50, senare även ISO-standard 23950, har nämligen preciserats ett antal regler för samverkan mellan datorer, ett kommunikationsprotokoll,

som medger att en dator som kund, *client*, umgås med olika andra datorer (leveratörer, *servers*) på olika sätt utan att detta märks för den som använder klient-datorn. Tekniken medger dessutom att klienten har parallell kontakt med ett antal olika servrar och så skapar en skenbar (virtuell) enhet av fysiskt skilda datamängder.

Förutsatt att det finns en grundläggande överensstämmelse om de definitioner som ligger bakom formatet i ett antal olika register kan då exempelvis sökningar efter dokument av en viss författare arbeta med DC-fältet *DC.Creator* mot en databas, MARC-fältet *100* mot en annan, CCF-koden *AU*: i en tredje, etc. Sökningsresultatet kan presenteras som en enhet och vara adekvat, om bara de olika tjänsterna menat samma sak med "författare".

En databas över ett rimligt urval webb-publikationer av bestående värde kan alltså mycket väl vara fysiskt skild från en motsvarande databas över fysiskt fixerade publikationer. Det som behövs är att båda databaserna har

- en efter formatet anpassad funktion för Z39.50-trafik
- samma grundregler och –definitioner bakom de olika elementen i formatet

Vi har möjligheter till båda dessa, genom att Z39.50 är utförligt dokumenterat och genom att bibliotekssidan förfogar över ett genomarbetat regelsystem för redigering och utformning av de olika delarna av en bibliografisk post. Det gäller då såväl beskrivningsreglerna i AACR/KRS som de olika reglerna för sökelementen i KRS resp. de olika ämnessystemen (SAB, LCSH, MESH, UDK, DDC, ...). Det kommer att krävas vissa pedagogiska insatser för att föga in det som behövs av dessa regelverk i instruktionerna bakom en DC-generator, men det är fullt möjligt. I praktiken bör det redan finnas utformat men icke offentligt, då det ingår i bibliotekens interna arbetsmaterial.

Vi skulle med denna metod kunna tillämpa UBC-tanken fullt ut : I ursprungslandet skapas en MARC-databas för fysiskt fixerade publikationer och en DC-baserad för webb-dokumentet, och sedan kan då informationssökare leta i båda samtidigt. En framtida **Libris Web-sök** skulle alltså i framtiden i praktiken innehålla två databaser, motsvarande dagens Libris och dagens Svesök. Från denna lätt tillgängliga tjänst borde man så kunna koppla sig till den brittiska nationalbibliografin och få motsvarande par av baser samtidigt sökbara där, osv.

Att posterna i MARC-databasen kopieras över till andra (länders) system är ju etablerat. Något motsvarande är väl att vänta även för DC-posterna, då det kan vara ohanterligt att för alla användare eller portaler hålla ett stort och varierande antal Z39.50-kontakter samtidigt till nationella baser av generell natur. Man får hoppas att det i första hand blir ämnestjänster av typ *miljö*, *utbildning*, *matematik* etc som går in för att i stor skala mjölka de nationella databaserna på poster för "sina" områden och sammanföra dessa i större enheter. Dessa tjänster kunde ju då dessutom ta emot kompletteringar i form av poster som nationella tjänster av skilda anledningar inte skapat. Om sedan dessa större enheter ordnas som samlade databaser eller virtuella "kluster" tillgängliga via gemensam port är ju mest en smaksak

([Åter](#) till början av artikeln)

7. Nationell organisation och nivå

I vilket fall bör ambitionsnivån sättas relativt högt och bygga på etablerad expertis och kända samarbetsformer samt inriktas på det som publiceras här i landet. Kungliga Biblioteket har ett särskilt ansvar för bibliograferingen av det svenska samhället och bör få utöva detta även på denna kulturyttring, och det är inom denna sektor som yrkeskunskaperna finns för att skapa och underhålla verktygen. Men det vore fel att inte engagera arkiv och museer för självständiga segment av området, eftersom lagring av och sökning i kulturarvsinformation i hög grad angår dessa sektorer. Ämnestjänster (Miljönätet) och producentnät (Safari) är viktiga kanaler, vilkas expertis och kontaktnät måste tas till vara för att nå producenter. Till de nu uppräknade bör givetvis fogas organisationer som Författarförbundet och andra intresseorganisationer.

Det sker mycket redan nu.

- Kulturarw³ har presenterats som en pionjär för att dokumentera en nationell webb-aktivitet
- Att formalisera information om webben via DC ter sig här som enda möjligheten fast man i andra länder fortfarande talar mycket om MARC-poster i detta arbete
- Vi väntar med spänning på att E-pliktsutredningen skall resultera i en proposition så att vi får veta vad kultur- och utbildningspolitikerna också tycker

Kan vi kanske få formera oss för något som skall gälla från 2001-01-01? Det vore en trevlig utmaning. I varje fall ter sig Dublin Core-formatet mer som ett fullgånget alternativ till MARC för vissa tjänster och typer av material än som en nödlösning. Att tillämpa normal registeretik på den information man stoppar in är en förutsättning, och slarvar man med det och registret därför blir oanvändbart är inte det formatets fel.

([Åter](#) till början av artikeln)

Litteratur (utom i texten angivna länkar):

Berggren, M., & Brümmer, A, 1999, "Design considerations for the EULER project". I: *TD : Tidskrift för dokumentation*. ISSN 0040-6872. Vol. 54(1999):1, p. 15-24.

E-pliktsutredningen, "E-plikt : att säkra det elektroniska kulturarvet". Stockholm, 1998. (SOU, ISSN 0375-250X; 1998:111). ISBN 91-38-21003-7

Hedberg, S., 1999, "Bruket av metadata enligt Dublin Core : principer, tekniker och tillämpningar utanför Sverige : översikt med särskild hänsyn till registreringspraxis och kompatibilitet". Stockholm: Nya vägar för boken, 1999. URL: <http://www.kb.se/nvb/Metadata/meta1.htm>

